

20:00, Hétfő (december 5.), Duna2

Leventék atyja

magyar dokumentumfilm, 58 perc, 2001

rendező: Barlay Tamás

operatőr: Surányi Z. András

P. Kovács Mihály piarista szerzetes a II. világháború idején Németországba elvitt leventéket kutatta fel, hogy visszavehesse őket Magyarországra. A filmben a "leventék atyja" és egykori leventék emlékeznek a történetekre.

Leventék

A trianoni békeszerződés a hazai katonai viszonyok terén is változást hozott. Az általános hadkötelezettségen alapuló hadsereg fenntartása helyett, a katonai előképzés legfontosabb színtere a leventeintézmény lett, ami kettős irányítás alatt működött. Az egyik az Országos Testnevelési Tanács volt, a másikat a tanács tábornoki rangú társelnöke vezette. Egy 1921. évi törvénycikk meghatározta, hogy az iskolát elhagyó férfiaknak 12 éves koruktól 21. életévük betöltéséig kötelezően részt kell venni a leventeképzésben.

A leventeintézmény elsősorban azt a célt szolgálta, hogy - elsősorban a sport terén - megadja azt a fizikai nevelést, ami az ifjúságot egy esetleges háborús szolgálatra is felkészíti és megedzi. Ezen kívül kialakította a tudatos nemzeti érzést is.

A leventeintézmény

Ez intézményekben az oktatók gyakran hivatásos tisztek voltak, akik elvárták az engedelmességet, és a fegyelmet. Az intézményről elterjedt szigorúság híre miatt, a leventemozgalom nem is volt túl népszerű. Ezért a honvédelemről szóló 1939. évi II. tc. az iskolai ifjúság részére kötelezővé tette a leventeképzést. A kormányzó pedig 1941. július 18-án rendeletileg a "Legfelsőbb Elhatározás" útján "az ifjúság katonás szellemű neveléséről és a testnevelés erőteljesebb végrehajtásáról" címmel szabályozta a kérdést. Felállították a Honvédelmi Minisztérium VIII. Csoportját "a testnevelési és sport vonatkozású ügyek intézésére".

A leventeképzés a következő feladatokból állt:

Valláserkölcsi alapon nyugvó, katonás, hazafias nevelésből.

Testnevelésből és egészségápolásból.

Katonai előképzésből és légvédelmi oktatásból.

Öntudatos állampolgári életre nevelésből.

Az iskolában szerzett műveltség bővítéséből és emeléséből.

A képzést az ifjú leventék korához, szellemi adottságához és fizikai erőnlétükhöz szabályozták. Így három korcsoportot hoztak létre:

I. korcsoport: a leventeapródok (12-14 évig).

II. korcsoport: az ifjúleventék (15-17 évig).

III. korcsoport: a leventelegények 17 évtől felfelé.

Minden egyes korcsoport végén gyakorlati vizsgát, ún. próbát kellett tennie a leventének. Ez az általános magatartás, testnevelés, egészségápolás, levente tudnivalók, leventeszolgálati szabályzatok gyakorlati ismeretéből állt, valamint a céllovászet, katonai előképzés, térképismeretek, honpolgári, honvédelmi és katonai alapismeretek biztos tudásából. Az életkor emelkedésével a követelmények színvonala is egyre magasabb lett.

Most bemutatunk néhány érdekes részletet a Leventekönyvből:

LEVENTE-KÖSZÖNTÉS: SZEBB JÖVŐT!

LEVENTEFOGADALOM:

Fogadom, hogy teljesítem levente-kötelességeimet, melyekkel Istennek, Hazámnak és honfitársaimnak tartozom!

LEVENTETÖRVÉNYEK

A levente Istenfélő és hazájához mindhalálig hűséges.

A levente előjáróinak bizalommal és készségesen engedelmeskedik.

A levente kötelességét híven teljesíti.

A levente mindenkor igazat mond.

A levente lovagias.

A levente a zászlót és bajtársait sohasem hagyja cserben.

A levente legfőbb kincse a becsület.

A levente-kiképzési évet ünnepélyes istentisztelettel kell megkezdeni és befejezni. Ezeken a levente köteles megjelenni.

KÖTELEZŐ ÜNNEPÉLYEK

Március tizenötödike;

Magyarország Kormányzójának születése (június 18) és névnapja (december 6)

Május hó utolsó vasárnapja, a hősi halottak emléknapja.

Augusztus húszadika, Szent István első magyar király emléknapja.

Október hatodika, a tizenhárom aradi vértanú halálának gyászünnepé.

Minden év május havában ünnepélyes leventenapot kell tartani, amelyen a leventapródokat ünnepélyesen felavatják, és amelyen fogadalmat tesznek.

A kiképzési év végén a leventeintézményből kilépő leventelegényeket ünnepély keretében kell elbocsátani. Ezeken az ünnepi napokon a levente a leventecsapattal (zárt rendben) köteles egyházának istentiszteletén megjelenni.

SULINET ONLINE

NÉHÁNY SZÓ A LEVENTEINTÉZMÉNYRŐL

HUNNIA 115. szám

Az 1936-ban kiadott Révai Kis Lexikon így fogalmazza meg a Levente Intézmény célját:

„Levente; a L. egyesületek célja erős, egészséges, munkabíró és fegyelmezett ifjúság nevelése. Az 1921:LIII.tc. minden 21 éven aluli ifjút a L. mozgalomban való részvételre kötelez. A L.-oktatást külön kiképzett L.-oktatók látják el és működésük a testnevelésen kívül szellemi továbbképzésre is kiterjed”.

Mint tudjuk, a trianoni békediktátum előírásait a mindenkori magyar kormányoknak végre kellett hajtani. Kormányaink azonban a teljes katonai kiszolgáltatottság ellenére kiutat kerestek ebből a kényszerhelyzetből. Az Antantnak (Entente Cordiale) biztosított joga volt a „békeszerződés” alapján a magyar haderő ellenőrzésére, amikor csak akarta. Ezért volt szükséges egy olyan honvédségen kívüli katonai előképzésre, mely nem eshetett a győzők ellenőrzési és felügyeleti jogkörébe, mindazonáltal előkészítette a magyar fiatalságot, hogy 21 éves korukra – a katonai bevonulás idejére – ne kelljen minden katonai mesterfogást újként tapasztalnia.

A leventeintézmény arra volt alkalmas, hogy a sport terén az akkori jelen és jövő generációjának megadja azt a fizikai nevelést és erősítést, mely az ifjúságot egy esetleges háborús szolgálatra is megedzi. Az intézmény ezenkívül tudatos nemzeti érzést alakított ki a fiatalemberben; nem is szólva az erkölcsi alapról és az állampolgári kötelességek teljesítéséről.

A „Levente-élet – Kötelező foglalkozás” c. 1943-as ismertetésében így ír T. Lenk Tivadar: „A leventekötelezettséget az 1939. évi honvédelmi törvény rendeli el. Pontosabban ennek második része az, mely a leventeképzésre vonatkozik. Ez a törvény célszerűen alakítja át az 1924. évi III. tc.-kel meghatározott testnevelési kötelezettséget honvédelmi, azaz katonai előképzési kötelezettséggé. Ezáltal a tényleges katonai szolgálat ideje mentesül az elemi katonai kiképzéstől, mert erről már a leventeképzés gondoskodik.

De ezen túlmenően a magyar ifjúság nevelésének is egyik fontos eszköze a leventeképzés, mely feladatát a nevelés minden egyéb tényezőjével együttesen és párhuzamosan látja el. A leventeképzés anyaga ezek szerint az alábbiakból áll:

1. Valláserkölcsei alapon nyugvó, katonás, hazafias nevelésből.
2. Testnevelésből és egészségápolásból.
3. Katonai előképzésből és légvédelmi oktatásból.
4. Öntudatos állampolgári életre nevelésből.
5. Az iskolában szerzett műveltség bővítéséből és emeléséből.

A leventekiképzést az ifjú szellemi és testi érettségéhez mérten különböző csoportokba osztották. Ezen csoportok szerint állították aztán össze a kiképzés anyagát és hajtják végre azt. Ilyenformán három csoportot különböztetünk meg:

- I. korcsoport: a leventeapródok (12–14 évig).
- II. korcsoport: az ifjúleventék (15–17 évig).
- III. korcsoport: a leventelegények 17 évtől felfelé.

Minden egyes korcsoport végén próbáznia kell a leventének. A próbák anyaga főleg gyakorlati. Tagadhatatlan, hogy a magyar ifjúság vetélkedő alaptermészetének nagyon megfelelnek ezek a próbák.

A próbák általános magatartás, testnevelés, egészségápolás, levente tudnivalók, leventeszolgálati szabályzatok gyakorlati ismerete, céllovászat, katonai előképzés, térképismeretek, honpolgári, honvédelmi és katonai alapismeretek teljesítménycsoportjaiból állnak. Ezekben a csoportokban az életkorral emelkedik a követelmények színvonala.

Részletek a Leventekönyvből:
A MAGYAR A HŐSÖK NEMZETE!

Leventék! Hősök voltak apáitok a harc mezején, ahol vérrel és élettel kellett adózni a hazáért, de hősök voltak a mindennapi munkában is, ahol verejtékkel tudták munkálni a megcsonkított haza feltámadását. Hazánk boldogulását a Ti kezeitekbe tették le ezek a hősök!

LEVENTE-KÖSZÖNTÉS: SZEBB JÖVŐT!

LEVENTEFOGADALOM:

Fogadom, hogy teljesítem levente-kötelességeimet, melyekkel Istennek, Hazámnak és honfitársaimnak tartozom!

LEVENTETÖRVÉNYEK

1. A levente Istenfélő és hazájához mindhalálig hűséges.
2. A levente előjáróinak bizalommal és készségesen engedelmeskedik.
3. A levente kötelességét híven teljesíti.
4. A levente mindenkor igazat mond.
5. A levente lovagias.
6. A levente a zászlót és bajtársait sohasem hagyja cserben.
7. A levente legfőbb kincse a becsület.

A levente-kiképzési évet ünnepélyes istentisztelettel kell megkezdeni és befejezni. Ezeken a levente köteles megjelenni.

KÖTELEZŐ ÜNNEPÉLYEK

- a) Március tizenötödike;
b) Magyarország Kormányzójának születése (június 18) és névnapja (december 6). c) Május hó utolsó vasárnapja, a hősi halottak emléknapja. d) Augusztus húszadika, Szent István első magyar király emléknapja. e) Október hatodika, a tizenhárom aradi vértanú halálának gyászünnepéje.

Minden év május havában ünnepélyes leventenapot kell tartani, amelyen a leventapródokat ünnepélyesen felavatják és amelyen fogadalmat tesznek.

A kiképzési év végén a leventeintézményből kilépő leventelegényeket ünnepély keretében kell elbocsátani. Ezeken az ünnepi napokon a levente a leventecsapattal (zárt rendben) köteles egyházának istentiszteletén megjelenni.

A Kormányzó Úr leventékhez szóló szózata 1943 március 15-én:

M a g y a r L e v e n t é k !

Tihozzátok szólok, mert Reátok nagy feladat vár. A márciusi ifjak helyébe kell lépnetek. Nektek is ugyanolyan lelkesedéssel kell felsorakoznotok a nemzet nagy ideáljai és céljai mellé. Ma Ti vagytok hazánk reménysége, a magyar jövő valóraváltói. Legyetek mindig méltók nagy őseitekhez, állítsátok ifjú erőtöket épp olyan lelkesedéssel a haza szolgálatába és teljesítsétek éppoly híven kötelességeiteket. Törekedjete mindig arra, hogy életetek példaadás legyen. Ti járjatok elől a valláserkölcsei életben, a becsületességben és a hűségben. Szolgáljátok mindenekelőtt a nagy magyar célokat, mert kivált ilyen nehéz időkben kell, hogy a nemzet érdekei minden egyéni érdeket megelőzzenek.

A nemzeti élet egyik legfontosabb alapja a fegyelem. Az összetartás, a belső rend fenntartása, a belső front ereje ma az ország számára lét vagy nemlét kérdése. Szálljatok mindig keményen szembe a társadalombontó törekvésekkel. Ezek rendszerint válogatás nélkül mindennel szemben a tagadást hirdetik. Pedig ma az egészséges reformokat sem szabad, hogy a demagógia sajátítsa ki magának, mert az szem elől téveszti az adott lehetőségeket, túlkiabálja az ésszerű jóakaratot és háttérbe szorítja a komoly munkát. Az újjátás is csak akkor lehet egészséges, ha az élet józan körülményeihez simul.

1848–49-ben március 15-ének lelkesedését nem lehetett valóra váltani. Ma ehhez minden rendelkezésünkre áll. Országunk független és önálló, megvan a törvény előtti teljes egyenlőségünk. Ha ezeket megőrizve egységben, fegyelmezetten, keményen dolgozva haladunk és megtartjuk erkölcsi tisztaságban országunkat, méltók leszünk őseinkhez és a mai magyar harcának szent áldozataihoz.

Legyetek rá felkészülve, hogyha ránkköszönt a napsütés, ősi erővel sarjadjon az ifjú magyarság élete. Bízom a mai fiatal magyar lelkek egészséges életrendjében, amely meghozza a szebb

magyar jövőt!

HORTHY MIKLÓS Öfőméltósága, Magyarország Kormányzója, a Legfőbb Hadúr

EGY KORABELI SAJTÓTUDÓSÍTÁS

A Délvidék visszafoglalásakor, 1941 április 11-én levente-bajtársaink: Kajdács János kőművessegéd, Krémer György kereskedőtanuló, Matheis György cipészsegéd, Vajda Béla cipészsegéd Beremend községben, a volt szerb határ mellett egy őrsön összekötő és figyelő beosztásra kaptak beosztást. Szolgálatuk fontosságát jól tudták, hiszen megtanulták a leventekiképzések során.

Sehogy se tetszett leventéinknek a fapuska, hiszen fegyveres ellenséggel állottak szemben. Gondoltak hát merészet: szereznek puskát az ellenségtől! És amikor az őrs támadásra indult, ők is bátran elindultak az ellenség felé, mely lövöldözni kezdett rájuk. Leventéink a fűtülő golyóktól sem ijedtek meg s segítettek lefegyverezni a szembenálló ellenséges őrsöt. Az ellenségtől elvett fegyverrel és lőszerekkel felszerelve, továbbra is részt vettek az őrs támadásában és ezzel együtt Petárda községben áttörtek az első szerb erődvonalon. A négy bátor levente is a menekülő szerb katonák után vetette magát s egészen a második erődvonalig üldözte őket. Itt is felvették a tűzharcot. Egy negyven-ötven főből álló ellenséges csapat be akarta keríteni a támadó határvadászok balszárnyát, a négy bátor leventét. Ezt idejében észrevették, de nem ijedtek meg. Gyors elhatározással állást foglaltak és megkezdték a tűzharcot. Nyugodtan, izgalom nélkül céloztak. Kitűnően célzott lövéseikkel elhárították az ellenség bekerítő mozdulatát.

Hősies cselekedetükről tudomást szerzett a Kormányzó Úr is s a leventeparancsnokság előterjesztésére vitéz és bátor magatartásukért a Bronz Vitézségi Érmét adományozta nekik, valamint a Délvidék Emlékérmét is.

Levente bajtársaink méltán megérdemelték a legfelsőbb elismerést, mert megmutatták, hogy az igaz leventék nemcsak békében, hanem háborúban is tudják kötelességüket, amellyel hazájuknak tartoznak.

Grain Ferenc

Főhajtás a leventék előtt

2009. december 7. 09:08

A második világháborúban harcoló és hősi halált halt 15 ezer ifjú leventére emlékezik ma délelőtt a Hadtörténeti Intézet és Múzeum: az új emléktábla felavatásán Dr. Holló József altábornagy, az intézmény főigazgatója mond beszédet.

Az első világháborút követően, a trianoni békeszerződés szabályozta Magyarország általános hadkötelezettségen alapuló haderejének fenntartását. A magyar haderő létszámát 35.000, a tisztikarét 1750, az altiszti karét 1.313 főben határozta meg. A haderő kiegészítésére csak a toborzást engedélyezték. Magyarország védelméhez szükséges nagyobb létszámú fegyveres erejét ezekben az években az úgynevezett „rejtett alakulatokkal”: a belügyi, illetve a pénzügyi tárcához tartozó vámőrséggel, csendőrséggel, határőrséggel, folyamőrséggel és a rendőrtartalékokkal biztosították.

Az 1921. évi LIII. törvénycikk és az azt végrehajtó Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium a „testnevelési törvénynek” nevezett leventetörvény értelmében a 12-21 év közötti fiúk kötelező katonai előképzését írta elő. Azoknak a fiúknak, akik nem jártak rendszeres testnevelést oktató iskolába, kötelezővé tették, hogy heti 2 órában, 1938 után pedig heti 3-4 órában vegyenek részt a levente-foglalkozásokon. A lakóhelyi nyilvántartások révén ellenőrizték a részvételt, a hiányzást igazolni kellett, az igazolatlan hiányzásért a szülőket pénzbírsággal sújthatták.

A testnevelési törvény ugyan egyetlen szóval sem említi a „levente” fogalmat, viszont társadalmi szinten a bevont ifjakat így kezdték el nevezni, mintegy az „ifjú harcos” ősmagyar megfelelőjeként. Leventeegyesületeket és szakosztályokat létesítettek, amelyek népművelési célokat szolgáltak. Az intézmény a hadsereg létszámánál lényegesen nagyobb számú ifjút vont be a katonai előképzésbe.

A világháború kitörésével sajnos a leventék sorsa is tragikusra fordult. 1944-től a kötelező katonai szolgálatot kiterjesztették a leventékre is. Védelmi munkákat láttak el szerte az országban. A harcolva visszavonuló honvédséggel együtt 1945-ben legtöbbjüket Ausztriába és Németországba menekítették. A második világháborút követően levente ifjaink sokasága került fogolytáborba. Több százan a francia gyarmati háborúban kerültek hadifogságba vagy haltak meg.

De viszontagságaik még ekkor sem értek véget, hiszen 1945 ősztől a németországi hadifogságból hazatérő leventék egy csoportját Pozsony közelében mészárolták le irreguláris fegyveresek, egy részüket, pedig már a szovjet csapatok Magyarországról hurcolták el a Gulag táborába. 1953. március 5-én, Sztálin halálát követően a háborús bűnösként ártatlanul elítélt, csekély számú életben maradt magyar levente számára még abban az évben megnyíltak a börtönök kapui.

korabeli filmhíradó részletek:

http://www.mult-kor.hu/20091207_fohajtas_a_leventek_elott

Leventék sorsa

2007.10.07.

Amíg a Kádár-korból átmentett elit itt van és meghatározó szerepet játszik a társadalom életében, addig nem számíthatunk a társadalom morális megújulására – mondta a Demokratának **Rózsás János** író, aki kilenc évet töltött a Gulag táboraiban, s számos kötetben emlékezett meg kálváriájáról. Legutóbbi könyve a leventékről szól, akiket a szocializmus hagyományaként a baloldali ideológusok még ma is gyakran lefasisztáznak.

Ön is fasiszta?

?

1944 decemberében leventeként esett szovjet hadifogságba.

A történelem már bebizonyította, hogy ez aljas rágalom. A Leventesors című tanulmányomban igyekszem tisztázni egyszer és mindenkorra ennek a szervezetnek a történetét és a lényegét. A leventemozgalmat 1921-ben hozták létre, célul tűzve ki a fiatalok hazafias nevelését, a hon védelmére való felkészítését. Alapvetően a sportra építette a programját, a tevékenységét, de természetesen foglalkozott a katonai neveléssel, például alaki kiképzéssel, zárt alakulatban való mozgással, de katonás gyakorlatokkal, azaz rejtőzködéssel, kúszással, csatárláncba felfejlődéssel, sőt elsősegélynyújtással is.

Mit kapott a lélek?

Mindenekelőtt hazafiasságra nevelték a leventéket. Ezen belül nemcsak a magyar történelem hőseiről beszéltek nekik, de a nemzet jelképeinek ismeretéről, tiszteletéről, azaz a Szent Koronáról, a nemzetiszínű zászlóról, a magyar címeréről is. Sokat foglalkoztak a hit, a család, a tisztesség, sőt az udvariassági szabályok, az illem kérdésével is, és asztalra kerültek az olyan, szintén fontosnak tartott fogalmak, mint például a bátorság, a vitézség, az önérzetesség és természetesen a bajtársiasság, amelyek elsősorban a katonás magatartáshoz kötődtek.

Kötelező volt leventének lenni?

Igen, minden fiú levente volt 12–21 éves kora között. Az állam aggódott a nemzet

biztonságáért. A trianoni diktátum ugyanis csak egy 35 ezer fős, hivatásos hadsereget engedélyezett a megcsonkított Magyarország számára (ma 19 ezer fős hadseregünk van – a szerk.), és nem lehetett kizárni, hogy a kisantant államok ezt is le akarják rohanni területszerző mohóságukban. Noha a világban akkor is mindenki a békéről beszélt, a politikai törekvéseket, folyamatokat tekintve ezek teljesen valós aggodalmak voltak. A leventemozgalmat megalapító magyar állam egyrészt úgy gondolta, hogy kézben kell tartania a fiatalság nevelését, fel kell töltenie megfelelő erkölcsi tulajdonságokkal, másrészt alkalmassá kell tennie, fel kell készítenie a fiatalembereket a haza védelmére.

A Magyar Gárda hasonló programmal rendelkezik. A baloldal hevesen fasisztázza, a jobboldal szerint is rossz válasz volt. Ismétli magát a történelem?

A Magyar Gárda célkitűzéseit csak a médiából ismerem, leendő tevékenységük persze még nem bírálható. A leventékre vetített fasizmusról csak annyit, hogy a mozgalom vallásos nevelése nem ismerte a más nemzetek és nemzetiségek becsmélését, az antiszemitizmus fogalmát nem használta, nem is tudta volna, mit értsen alatta.

Akkor hogyan kötődhetett később a fasizmus fogalma a leventékhez?

Amikor 1944-ben 18 évesen mint levente szovjet fogságba estem a fronton, azonnal letartóztattak és fasisztaként fogtak perbe. A vizsgálati fogság után bíróság elé állítottak és tízévi kényszermunkára ítélték. A szovjet törvénykönyv hírhedt 58-as paragrafusának kilences pontja alapján diverzióval és a szovjet rendszer megdöntésének szándékával vádoltak. Előzőleg úgy írárták alá velem a tizenhat oldalas vizsgálati anyagot, hogy egy szót sem tudtam oroszul, és senki sem fordította le nekem a szöveget. A szovjet törvénykönyv 19-es paragrafusa még képtelenebbnek tűnt, mert aszerint már az is vádolható volt, aki egyáltalán leventekiképzést kapott, hiszen „harcolhatott volna, ha akart volna” a Vörös Hadsereggel szemben. Az, hogy a perbe fogott a front közelében sem járt, nem volt mentség. Én nem ismétlődést és párhuzamot látok, hanem folytonosságot. Átöröklődtek a lejárató fogalmak, átöröklődött a pusztítóan cinikus, kirekesztő címkézés. Csak mindez most nem a bolsevista hatalmat, hanem egy vadkapitalista elit érdekeit szolgálja.

Több mint hatvan év telt el azóta, és nem finomodtak az eszközök.

Miért finomodtak volna, amikor a hatalomra kerülésük óta mindenkor hatásosnak bizonyulnak a bolsevisták módszerei? Mint említettem, annak idején alá kellett írnom ártatlanul a tizenhat oldalas vádiratot, amit nem is értettem. Itt meg úgy ítélték el embereket az elsőfokú bíróságok a tavalyi október 23-i események után, hogy meg sem vizsgálták az ügyüket. Aztán: háborús bűnösnek számított az, aki leventekiképzést kapott, bár senkinek nem vétett. Most pedig bűnös, aki csak ott áll hátul egy demonstráción, s az első sorban valaki eldob egy követ. Mert pszichológiailag támogatja a tetteket. De menjünk tovább! Magam láttam a munkatáborokban, mennyire olcsó a Szovjetunióknak egy orosz élet. És nézzék meg, mi történik ma a magyar egészségügyben!

Épp rabtársa, Alexandr Szolzsenyicin írta önről, hogy kilenc évet töltött a Szovjetunióban, mégsem ismeri az országot... Azóta sem ismerte meg?

Dehogynem, többször is jártam ott, és sok jó barátot szereztem, például az írók közül. Egyszer 1993-ban meglátogattam Moszkvában az egyik régi, nehezen megtalált rabtársamat is. Hihetetlenül rossz körülmények között élt ő is, mint a legtöbb orosz nyugdíjas. Nyolcezer rubelt kapott havonta, s bár az alapvető élelmiszerek, az energia és a városi közlekedés rendkívül olcsó volt, de például egy tubus fogkrém már négyezer rubelbe került. Keserűen láttam, hogy ott még csak olyan rendszerváltás sem volt, mint nálunk. Azonkívül az orosz társadalom képtelen volt kibeszélni és a helyére tenni a politikai megtorlások, munkatáborok történetének súlyos évtizedeit.

Mi akadályozta ebben?

Nagyon sok olyan káder ül vezető pozícióban, aki már a korrupt brezsnyevi időkben is a hatalomban volt, vagy azok örökösei. Nem hajlandók a sztálini korszak égbekiáltó terroruralmával szembenézni, még az 1930-as évek megtorlásainak igazságát sem tárják fel. Egy konferencián azt válaszolta minden kérdésre az állami főügyész helyettese, hogy erre nincs törvény. Na de ki hozna törvényt az elszámoltatásról, amikor a törvényhozás túlnyomó többségben szovjet neveltetésű káderekkel van tele?

A magyarokat is ugyanilyen átmentett hatalom üli meg. Miért nem vonta felelősségre, s miért nem söpörte ki a közéletből a magyar társadalom a régi rendszer meghatározó embereit azokkal a törvénytelen és erkölcstelen hatalmi technikákkal, azokkal a korrupt viszonyokkal együtt, amelyeket ők amúgy természetesnek tartottak?

Világéletemben távol éltem és élek a napi politikától, nem látok a kulisszák mögé. De köztudott, hogy a kádári nómenklatúra már 1988-ban felmérte saját helyzetét, és a kialakuló folyamatok elé vágott. A társasági törvénynek nevezett spontán privatizációval magához ragadta a gazdasági hatalmat és a pénzügyi kulcspozíciókat. Az átmentett gazdasági erejénél fogva pedig meg tudta akadályozni a számonkérést.

Ez Magyarország. De miért nem lett egy új Nürnberg, vagyis egy átfogó nemzetközi vizsgálat és eljárás a leomló kommunista rezsimek ellen? Az áldozatok száma, a brutalitás mértéke éppenséggel megvolt hozzá...

Az évek során kiderült, hogy a Nyugat a nyolcvanas években már jó üzleti kapcsolatokat alakított ki a késői szocializmus elitjeivel, mert úgy gondolta, hogy ez a réteg játssza majd át számára a piacokat, a termelői kapacitásokat, és persze majd a földet is. Nálunk bejött a számításuk. A rendszerváltó Antall-kormány pedig sajnos cselekvésképtelen volt, a miniszterelnököt folyamatosan gazdasági szankciókkal, a forint fejre állításával, a hitelcsapok elzárásával fenyegették, ha keményebb lépéseket tesz az elszámoltatás ügyében...

Igen, de az egyszerű emberek, a szavazók tömege ettől még kikövetelhetette volna a számonkérést.

1956 után megtört a magyar társadalom gerince, az egyre felpuhuló diktatúra egyúttal atomizálta és kicsinyes módon elanyagiasította a társadalmat, kiveszett a szolidaritás, az együtt gondolkodás képessége az emberek nagy részéből. A kádári elit az elnémított hírközlő szervek

hallgatása mellett élte úri világát, de hogy ez ne keltsen mégis belső felzúdulást, megengedte a társadalom tagjainak is a kisebb javak erkölcsstelen megszerzését. Így keletkezett például a „miénk a gyár, vigyük haza!” mozgalom.

Tizenhét év telt el a rendszerváltás óta, és semmi sem változik, még mindig érvényes ez a régi szerződés? Hiszen már nem a pártelit úri világáról van szó, hanem konkrét bűncselekményekkel vádolnak kormányzati, vagy kormányközeli személyeket. Ott a K&H botrány, ott van Gyurcsány Ferenc Altus-ügye, ott van a Zuschlag János és társai ellen folytatott nyomozás! És még sok-sok példát hozhatnánk a hatalom morális zuhanórepülésére. Igaz, a tavalyi megmozdulássorozatot Gyurcsány őszödi hazugságbeszéde váltotta ki, de ezenkívül még csak kisebb, elszigetelt morális tiltakozásokat sem tapasztalni...

Az emberek megtörtek. Van, aki a nyugalom érdekében nem bolygatna már semmit sem, elfogadja ezt az elitet olyannak, amilyen. Van viszont egy olyan réteg is, amelyik egyenesen a boldogulás és a siker példájaként tekint rá. Öt forintért jut valaki egy ötszázmilliós gyárhoz? Ügyes volt! Korrupció? Na és, a Horn Gyula is ezt válaszolta! Csökkenti a nyugdíjakat? Minek azoknak már a pénz... És ugyanez vonatkozik a nemzet ügyére is, lásd a 2004. decemberi népszavazást. Sajnos ez a cinizmus átúszott a gazdasági kapcsolatokba, a családi és munkahelyi közösségekbe, ember és ember viszonyába is. Nem is beszélve a gazdaságban eluralkodott korrupcióról, amely nem a teljesítményeket méri, hanem az összefonódásokat jutalmazza. És akkor csodálkozunk, hogy már a szomszédaink is megelőznek bennünket... Persze van, aki lázad, még ha sokszor magányosan is. Lázadok én is a könyveimmel. Elsősorban azok ellen, akik lefaszisztazzák a Gulagra hurcolt magyarokat, vagy azok ellen, akik minimális veszteségekről beszélnek, noha történelmi tény, hogy összesen 870 ezer magyart hurcoltak el a szovjetek, s ebből csak 560 ezer tért vissza. De lázadok Krausz Tamás baloldali történész ellen is, aki szerint olyan jó dolgunk volt az átnevelő táborokban, hogy csomagokat küldtünk haza onnan az itthoni éhezőknek. Kérdem, milyen morális szinten áll az a társadalom, ahol egy történész következmények nélkül tehet ilyen kijelentéseket? És hol marad az értelmiség felelőssége, hiszen éppen ennek a rétegnek kellene örködnie a társadalom erkölcsi rendje fölött. Ez a lenne a kötelessége. Az értelmiség jelentős része azonban szintén elfogadta a szerződést, a pénzt választotta a morál helyett.

A baloldali elit régóta tudja, csak egy értékek nélküli, morálisan szétvert társadalmat képes irányítani. Ezért a maga morális szintjére akarja lerántani az embereket, aminek az egyik legegyszerűbb eszköze a korrupció bocsánatos tétele. Ma már senki sem lepődik meg azon, ha kormánytagok, kormányközeli emberek saját maguknak brusztolnak ki zsíros állami megrendeléseket. Hogyan lehet kitörni ebből az egézből?

Csak a fiatalokkal, akik még meg sem születtek a Kádár-rendszer idején, és nem ismerik a megfélemlítés légkörét. Valami megmozdult, felébredt az ösztöneikben, nézzük csak meg, milyen szívesen öltöznek huszárruhába a hagyományőrző klubokban, milyen szívesen íjaznak, vagy foglalkoznak a magyar őstörténelemmel, és milyen hevességgel döntögetik azokat a tabukat, amelyeket épp Krausz Tamás és történésztársai állítanak még ma is az egyetemeken. Én a fiatalokban bízom, ahogy bennük bízott Magyarország 1921-ben is, a leventemozgalom indulásakor. Remélem azonban, nekik nem munkatáborokkal végződő leventesorsot ad az Isten, hanem egy másik, egy igaz Magyarországot.

Sinkovics Ferenc
(Demokrata)

